

حقوق مالکیت فکری

جلد دوم

حقوق مالکیت صنعتی

دکتر اسدالله امامی

نشر شناسه	امامی، اسدالله - ۱۳۱۲
عنوان و نام پدیدآور	حقوق مالکیت صنعتی / اسدالله امامی
مشخصات نشر	تهران: نشر میزان، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	۶۰۸ ص
شابک	978-964-511-343-6
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
موضوع	حقوق مالکیت فکری - معنوی
موضوع	حقوق مالکیت صنعتی
رده بندی کنگره	ج۷ / الف۱۶ / K ۱۵۰۰۰
رده بندی دیویی	۰۲۸ / ۳۴۶
شماره کتابخانه ملی	۲۴۲۱۹۳

۵۴۴

نشر میزان

حقوق مالکیت صنعتی

دکتر اسدالله امامی

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۰

قیمت: ۱۴۰۰۰ تومان

شماره: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۱-۳۴۳-۶

دفتر مرکزی: خیابان شهید بهشتی، بعد از تقاطع «جمهوری»، خیابان کاوسیفر، کوچه نکبسا، طبقه اول، تلفن ۸۸۵۴۹۱۳۱
فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، رویروی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخر رازی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۲۶۷۷۷۰
واحد بخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتح و فرصت، پلاک ۱۰۳، تلفن ۸۸۳۳۹۵۲۹-۳۱

فهرست مطالب

پیش‌گفتار.....	۲۳
مقدمه :	۲۷

فصل نخست: کلیات و مفاهیم

گفتار یکم - کلیات.....	۳۳
گفتار دوم - تعریف و مفهوم مالکیت صنعتی.....	۳۶
بخش یکم: مالکیت صنعتی چیست؟.....	۳۶
بخش دوم - تفاوت مالکیت صنعتی و مالکیت فکری.....	۳۹
بند یکم - وجوه افتراق.....	۳۹
الف - تفاوت در طبیعت و ماهیت.....	۳۹
ب - تفاوت از جهت ارتباط شخصیتی.....	۳۹
ج - تفاوت از جهت حقوق معنوی.....	۴۰
د - تفاوت از جهت مدت اعتبار حقوق مادی.....	۴۰
بند دوم - وجوه اشتراک.....	۴۰
الف - مبانی و مبادی.....	۴۰
ب - از جهت حقوق مادی و معنوی.....	۴۰
ج - دو ماهیتی بودن پدیده‌های موضوع مالکیت صنعتی.....	۴۱
بخش سوم - عقاید و نظریات مختلف در زمینه مالکیت صنعتی.....	۴۳
بند یکم - نظریه حق مالکیت.....	۴۴
بند دوم - نظریه حق امتیاز.....	۴۵
بند سوم - نظریه حقوق مادی ناشی از کار.....	۴۵
بند چهارم - نظریه حقوق شخصی.....	۴۵
بند پنجم - نظریه حقوق معنوی یا اخلاقی.....	۴۶

فصل دوم: سابقه تاریخی و سیر تحول مالکیت صنعتی

فصل سوم: حمایت جهانی از حقوق مالکیت صنعتی

الف - کنوانسیون اتحادیه پاریس ۱۸۸۳..... ۵۹

ب - معاهده یا توافقنامه ADPIC..... ۶۴

ج - سایر اسناد و معاهدات منطقه‌ای جهان..... ۶۵

فصل چهارم: فواید مالکیت صنعتی و عقاید مختلف مربوط به آن

گفتار یکم - دلایل موافقان مالکیت صنعتی و فواید آن..... ۶۹

الف - وسیله دفاعی و حمایتی..... ۷۰

ب - تمایز بخشی..... ۷۰

۱- خصیصه تأثیرگذاری یا تهاجمی و نفوذی علائم صنعتی و تجاری..... ۷۱

۲- خصیصه تدافعی حقوق مالکیت صنعتی..... ۷۲

ج - حقوق مالکیت صنعتی وسیله انتقال دانش فنی و تکنولوژی است..... ۷۳

گفتار دوم - دلایل مخالفان حقوق مالکیت صنعتی و مضرات آن..... ۷۴

الف - دلایل مبتنی بر حق رقابت آزاد..... ۷۴

ب - انتقادات افراطی (رادیکالی)..... ۷۶

ج - واقعیت مربوط به حق مالکیت صنعتی..... ۷۷

فصل پنجم: سازمانها و تشکیلات مرتبط با مالکیت صنعتی

گفتار یکم - سازمانهای ملی..... ۸۰

بخش یکم - مؤسسه ملی مالکیت صنعتی..... ۸۰

بخش دوم - شورای عالی مالکیت صنعتی..... ۸۲

بخش سوم - آژانس ملی ارزیابی تحقیقات و پژوهش فرانسه..... ۸۴

گفتار دوم - سازمانهای منطقه‌ای و اتحادیه جهانی..... ۸۵

بخش یکم - سازمان اداری اروپا..... ۸۵

بخش دوم - سازمان اجرایی اتحادیه اروپا..... ۸۷

بند یکم - اداره هماهنگی بازار داخلی.....	۸۷
بند دوم - اداره مشترک اتحادیه اروپا مربوط به حمایت از انواع گیاهان.....	۸۸
بند سوم - اتحادیه‌ها و سازمان‌های جهانی و بین‌المللی مالکیت فکری و صنعتی.....	۸۸
الف - سازمان جهانی مالکیت فکری.....	۸۹
ب - سازمان جهانی تجارت.....	۹۰
بند چهارم - سازمان قضایی خاص رسیدگی به دعاوی ناشی از حق مالکیت صنعتی.....	۹۱
الف - دعاوی سرزمینی.....	۹۱
ب - دعاوی منطقه‌ای.....	۹۳
ج - دعاوی بین‌المللی و مراجع رسیدگی به دعاوی و اختلافات بین‌المللی مالکیت صنعتی.....	۹۵
بند پنجم - دعاوی قابل ارجاع به داوری یا حکمیت.....	۹۵
بند ششم - شوراهای حرفه‌ای مالکیت صنعتی.....	۹۶

فصل ششم: موضوع مالکیت صنعتی

گفتاریکم - نام تجاری.....	۱۰۱
بخش یکم - تعریف نام تجاری.....	۱۰۱
بخش دوم - خصوصیات نام تجاری.....	۱۰۳
بخش سوم - چگونگی انتخاب نام تجاری.....	۱۰۵
بخش چهارم - ماهیت حقوقی نام تجاری.....	۱۰۶
بخش پنجم - انواع نام بازرگانی.....	۱۰۸
بند یکم - استفاده از نام کوچک یا نام شخصی.....	۱۰۸
بند دوم - استفاده از نام خانوادگی به عنوان نام بازرگانی.....	۱۱۰
بند سوم - نام تجاری فانتزی.....	۱۱۵
بخش ششم - شرایط اساسی صحت نام تجاری.....	۱۱۶
بند یکم - مشروعیت.....	۱۱۶
بند دوم - عدم ایجاد شبهه.....	۱۱۷
بند سوم - رعایت نظم جامعه.....	۱۱۷

- ۱۱۸..... بند چهارم - استفاده از نام محل.
- ۱۱۹..... بند پنجم - عدم اغفال.
- ۱۲۰..... بخش هفتم - چگونگی تحقق حق مالکیت نام بازرگانی.
- ۱۲۱..... بخش هشتم - سقوط حق مالکیت نام تجاری.
- ۱۲۱..... بند یکم - عدم استعمال اسم تجاری.
- ۱۲۲..... بند دوم - اعراض از حق.
- ۱۲۲..... بند سوم - عدم تجدید ثبت نام تجاری.
- ۱۲۳..... بخش نهم - بهره‌برداری از نام تجاری و آثار آن.
- ۱۲۳..... بند یکم - بهره‌برداری انحصاری.
- ۱۲۳..... بند دوم - انتقال نام تجاری.
- ۱۲۵..... بند سوم - آثار واگذاری و انتقال نام تجاری.
- ۱۲۶..... بخش دهم - حمایت از نام تجاری.
- ۱۲۸..... بند یکم - ضمانت اجرای حقوقی.
- ۱۲۸..... بند دوم - ضمانت اجرای کیفری.
- ۱۳۱..... گفتار دوم - نام شرکت‌های تجاری.
- ۱۳۱..... بخش یکم - انتخاب نام شرکت.
- ۱۳۶..... بخش دوم - شرایط صحت انتخاب نام شرکت.
- ۱۳۸..... بخش سوم - حمایت از نام شرکت‌های تجاری.
- ۱۳۸..... بند یکم - ضمانت اجرای کیفری.
- ۱۳۹..... بند دوم - ضمانت اجرای حقوقی.
- ۱۴۲..... بخش چهارم - حقوق ناشی از نام شرکت تجاری.
- ۱۴۲..... بند یکم - بهره‌برداری شخصی از نام شرکت تجاری.
- ۱۴۴..... بند دوم - واگذاری نام شرکت تجاری.
- ۱۴۸..... گفتار سوم - تابلو و نام شرکت تجاری.
- ۱۴۹..... بخش یکم - خصوصیات تابلو.
- ۱۵۱..... بخش دوم - نحوه پیدایش و سقوط حقوق ناشی از تابلو.
- ۱۵۱..... بند یکم - نحوه پیدایش تابلو.

بند دوم - سقوط حقوق ناشی از تابلو.....	۱۵۲
بخش سوم - بهره‌برداری از تابلو.....	۱۵۳
بخش چهارم - حمایت از تابلو.....	۱۵۴
بند یکم - ضمانت اجرای کیفری.....	۱۵۴
الف - جعل علامت شرکت‌های تجاری غیر دولتی و تجارتخانه‌ها.....	۱۵۵
ب - نقض حقوق مربوط به علائم و نام تجاری.....	۱۵۵
بند دوم - ضمانت اجرای حقوقی.....	۱۵۶
الف - جبران خسارت.....	۱۵۶
ب - جلوگیری از ادامه استفاده نامشروع و وارد کردن خسارت جدید.....	۱۵۶
گفتار چهارم - نام و نشانی کامپیوتری شبکه‌های اینترنت.....	۱۵۹
بخش یکم - مفهوم و تعریف نشانی کامپیوتری و اینترنت.....	۱۵۹
بند یکم - مفهوم نشانی کامپیوتری.....	۱۶۰
بند دوم - مفهوم اینترنت.....	۱۶۰
بخش دوم - چگونگی تشکیل نشانی‌های اینترنتی.....	۱۶۱
بخش سوم - نحوه کنترل و اداره آدرس‌های اینترنتی.....	۱۶۵
بخش چهارم - ماهیت حقوقی نشانی‌های اینترنتی.....	۱۶۷
بخش پنجم - ضمانت اجرای حقوق ناشی از نام اینترنتی.....	۱۶۹
بند یکم : ضمانت اجرای حقوقی.....	۱۷۲
بند دوم - ضمانت اجرای کیفری سوء استفاده از نام اینترنتی.....	۱۷۴
گفتار پنجم - علائم تجاری، صنعتی و خدماتی.....	۱۷۹
بخش یکم - تعریف علائم.....	۱۷۹
بند یکم - تعریف موضوعی علامت تجاری و صنعتی یا خدماتی.....	۱۸۳
بند دوم - تعریف حقوقی علائم تجاری، تولیدی و خدماتی.....	۱۸۳
بخش دوم - اقسام علائم تجاری.....	۱۸۹
بند یکم - علائم تجاری تجار و بازرگانان.....	۱۹۰
بند دوم - علامت صنعتی.....	۱۹۰
بند سوم - علامت خدماتی.....	۱۹۰

- بخش سوم - اشکال مختلف علائم تجاری. ۱۹۲.....
- بند یکم - علائم تصویری. ۱۹۲.....
- بند دوم - علائم صوتی. ۱۹۳.....
- بند سوم - علائم بویایی یا شغی. ۱۹۴.....
- بخش چهارم - علائم فردی و جمعی و عمومی. ۱۹۵.....
- بند یکم - علائم فردی. ۱۹۵.....
- بند دوم - علائم جمعی. ۱۹۵.....
- بخش پنجم - خصوصیات علائم تجاری، صنعتی و خدماتی. ۱۹۸.....
- بخش ششم - علائم‌های تجاری ممنوع. ۲۰۰.....
- بخش هفتم - اصول یا خصایص اساسی مربوط به مارک‌ها یا علائم تجاری و صنعتی. ۲۰۶.....
- بند یکم - خصیصه نسبی مارک‌ها و علائم. ۲۰۶.....
- بند دوم - خصیصه اختیاری مارک یا علامت. ۲۰۹.....
- الف - اسم تجارتی و نشانی سارنده جنس یا قید کشور مبدا. ۲۱۱.....
- ب - شماره ثبت علامت در ایران. ۲۱۱.....
- بند سوم - اصل سرزمینی بودن اعتبار مارک یا علامت. ۲۱۵.....
- بند چهارم - خصیصه استقلال وجودی مارک یا علامت. ۲۱۹.....
- بخش هشتم - اهمیت و ارزش اقتصادی مارک یا علامت. ۲۲۱.....
- بندیکم - معرفی کالا و خدمات. ۲۲۱.....
- بند دوم - توان تمایز بخشی مارک. ۲۲۲.....
- بند سوم - مارک، عامل مهم گسترش رقابت سالم است. ۲۲۲.....
- بند چهارم - تضمین و تأمین ارتقاء و رشد کیفیت تولیدات و خدمات. ۲۲۳.....
- بند پنجم - جلب مشتری. ۲۲۴.....
- بند ششم - کاهش تولیدات یا خدمات تقلیدی و تقلبی. ۲۲۴.....
- بند هفتم - تضمین حقوق مصرف کنندگان. ۲۲۵.....
- بخش نهم - انتقاد از مارک و علامت تجاری. ۲۲۶.....
- بند یکم - فریب مشتری. ۲۲۶.....
- بند دوم - ایجاد وابستگی غیر منطقی. ۲۲۶.....

بند سوم - ایجاد نیاز غیر واقعی.....	۲۲۷
بند چهارم - ایجاد تفاوت غیر واقعی.....	۲۲۷
بند پنجم - افزایش قیمت محصولات و هزینه خدمات.....	۲۲۷
بخش دهم - تکالیف ناشی از مارک یا علائم تجاری.....	۲۲۹
بخش یازدهم - منابع حقوق ناشی از مارک‌ها و علائم تجاری.....	۲۳۷
بند یکم - منابع داخلی.....	۲۴۱
بند دوم - منابع منطقه ای.....	۲۴۷
بند سوم - منابع بین‌المللی.....	۲۵۱
الف - کنوانسیون پاریس.....	۲۵۲
ب - موافقت نامه مادرید.....	۲۵۷
ج - موافقت نامه لیسبون.....	۲۶۰
د - موافقت نامه مادرید و اجع به ثبت بین‌المللی علانم.....	۲۶۰
بخش دوازدهم - چگونگی تحصیل حقوق مربوط به مارک‌ها یا علائم تجاری و صنعتی و خدماتی.....	۲۶۱
بند یکم - شرایط ماهوی.....	۲۶۱
بند دوم - شرایط شکلی.....	۲۶۲
الف - تسلیم اظهارنامه.....	۲۶۲
ب - بررسی اظهارنامه.....	۲۶۵
ج - انتشار آگهی اظهارنامه.....	۲۶۶
د - اعتراض به اظهارنامه.....	۲۶۷
ه - انواع اعتراض به اظهارنامه.....	۲۶۸
و - رسیدگی به اعتراض.....	۲۶۹
یک - رسیدگی بدوی در کمیسیون.....	۲۷۰
دو - تجدید نظر خواهی نسبت به تصمیم کمیسیون در دادگاه حقوقی خاص.....	۲۷۱
ز - انتقال حق مالکیت ناشی از تسلیم اظهارنامه.....	۲۷۴
ح - اصلاح اظهارنامه یا اظهارنامه جدید.....	۲۷۴
بند سوم - ثبت علانم.....	۲۷۴

- الف - ثبت داخلی علائم..... ۲۷۴
- ب - ثبت علائم تجاری جمعی و خصوصیات آن..... ۲۸۰
- بند چهارم - تغییرات، انتقالات علائم ثبت شده و اعراض از آن..... ۲۸۲
- الف - تغییرات..... ۲۸۲
- ب - انتقالات..... ۲۸۲
- یک - انتقال ارادی..... ۲۸۳
- دو - انتقال قهری..... ۲۸۴
- سه - انتقال ارادی قسمتی از حقوق مربوط به علائم..... ۲۸۵
- چهار - اجازه بهره‌برداری از علامت ثبت شده..... ۲۸۷
- پنج - اعراض از حقوق ناشی از مالکیت علامت تجاری..... ۲۸۹
- شش - ابطال و لغو علامت ثبت شده..... ۲۹۱
- بند پنجم - کسب حق مالکیت علائم در کشور فرانسه..... ۲۹۴
- الف - تقدیم درخواست ثبت..... ۲۹۵
- ب - وصول و دریافت اظهارنامه ثبت علامت..... ۲۹۸
- ج - پذیرش اظهارنامه و انتشار آگهی مفاد آن..... ۲۹۹
- د - اعتراض و اعلام نظر افراد ذینفع..... ۲۹۹
- ه - ثبت مارک یا علائم صنعتی و تجاری و آثار حقوقی آن..... ۳۰۰
- و - آثار حقوقی علامت یا مارک ثبت شده..... ۳۰۱
- یک - ایجاد حق مالکیت..... ۳۰۱
- دو - مدت اعتبار گواهی نامه حق مالکیت صنعتی بر علائم تجاری و تمدید آن..... ۳۰۱
- سه - ابطال مارک یا علامت ثبت شده..... ۳۰۲
- چهار - اوصاف حقوق ناشی از مالکیت علامت یا مارک در نظام حقوقی فرانسه..... ۳۰۳
- پنج - انتقال و سقوط حقوق ناشی از مالکیت مارک یا علامت..... ۳۰۶
- ۱ - انتقال قهری یا ارادی حقوق ناشی از مالکیت مارک یا علامت..... ۳۰۶
- ۲ - سقوط حقوق ناشی از مالکیت مارک یا علامت..... ۳۰۶

حالت یکم - انتقال تمامی حقوق مالکیت علامت.....	۳۰۷
حالت دوم - انتقال قسمتی از حق مالکیت علامت.....	۳۰۷
حالت سوم - اجازه بهره‌برداری از تمام یا قسمتی از موضوعات علامت (لیانس).....	۳۰۸
۳- زوال حقوق ناشی از مالکیت مارک‌ها و علائم در فرانسه.....	۳۱۴
بند ششم - ثبت بین‌المللی علائم.....	۳۱۷
یک - شرایط.....	۳۱۸
دو - آثار ثبت بین‌المللی علائم.....	۳۲۰
سوم - خصوصیات اظهارنامه بین‌المللی در نظام حقوقی ایران.....	۳۲۲
چهارم - مدارک و ضمیمه اظهارنامه.....	۳۲۲
پنجم - بررسی اظهارنامه.....	۳۲۲
ششم - اعتراض به رد اظهارنامه بین‌المللی.....	۳۲۳
هفتم - ابطال ثبت بین‌المللی.....	۳۲۳
هشتم - ثبت اظهارنامه بین‌المللی بر اساس اطلاعیه دفتر بین‌المللی.....	۳۲۳
گفتار ششم - طرح‌های صنعتی.....	۳۲۵
بخش یکم - کلیات و طرح موضوع.....	۳۲۵
بخش دوم - تعریف طرح‌های صنعتی.....	۳۲۶
بخش سوم - انواع طرح‌ها یا مدل‌های صنعتی.....	۳۲۹
بند یکم - طرح‌ها و مدل‌های تزئینی.....	۳۳۰
بند دوم - طرح‌ها و مدل‌های فنی و تکنیکی.....	۳۳۰
بخش چهارم - سابقه تاریخی پیدایش حق ناشی از طرح‌ها و مدل‌های صنعتی.....	۳۳۱
بخش پنجم - منابع حقوق ناشی از طرح‌ها و مدل‌های صنعتی.....	۳۳۵
بند یکم - منابع بین‌المللی.....	۳۳۵
الف - قرارداد پاریس.....	۳۳۵
ب - موافقت‌نامه تریپس ۱۹۹۴.....	۳۳۷
بند دوم - منابع منطقه‌ای.....	۳۴۲
بند سوم - منابع ملی.....	۳۴۵

بخش ششم - موقعیت و جایگاه طرح‌ها و مدل‌های صنعتی.....	۳۴۶
بخش هفتم - تفاوت و تمایز بین حقوق طرح‌ها یا مدل‌ها و حق اختراع.....	۳۴۸
بند یکم - مفهوم اختراع.....	۳۴۸
بند دوم - مفهوم طرح و مدل صنعتی.....	۳۴۹
بند سوم - مقایسه مفاهیم جهت شناخت تفاوت.....	۳۴۹
بخش هشتم - فواید طرح‌ها و مدل‌های صنعتی.....	۳۵۴
بخش نهم - چگونگی تحصیل حق مالکیت طرح یا مدل و شرایط حمایت آن.....	۳۵۵
بند یکم - شرایط شکلی.....	۳۵۶
الف - تقدیم کننده اظهارنامه.....	۳۵۷
ب - مرجع صلاحیت دار دریافت اظهارنامه.....	۳۵۹
ج - اوصاف و خصوصیات اظهارنامه و چگونگی تنظیم و تسلیم آن.....	۳۶۱
یک - اوصاف اظهارنامه.....	۳۶۱
دو - نحوه تسلیم اظهارنامه.....	۳۶۳
سه - ثبت اظهارنامه.....	۳۶۴
بند دوم - شرایط ماهوی طرح صنعتی.....	۳۶۴
بند سوم - بررسی، پذیرش و انتشار آگهی اظهارنامه و ثبت طرح.....	۳۶۶
یک - بررسی اظهارنامه.....	۳۶۶
دو - اعتراض به رد اظهارنامه.....	۳۶۶
سه - پذیرش اظهارنامه.....	۳۶۷
چهار - انتشار آگهی.....	۳۶۸
بند چهارم - ثبت طرح صنعتی در دفتر مخصوص.....	۳۶۹
بند پنجم - صدور گواهی نامه ثبت طرح صنعتی.....	۳۷۱
بخش دهم - مدت اعتبار گواهی نامه طرح.....	۳۸۲
بند یکم - مدت اعتبار اولیه و تمدید اعتبار طرح.....	۳۸۲
بند دوم - چگونگی تمدید اعتبار و درخواست ثبت تمدید.....	۳۸۲
بند سوم - تشریفات تمدید اعتبار طرح.....	۳۸۳
الف - تسلیم درخواست ثبت تمدید طرح به مرجع ثبت.....	۳۸۳

ب- ثبت درخواست تمدید اعتبار طرح.....	۳۸۳
ج- مشخصات درخواست ثبت تمدید اعتبار طرح.....	۳۸۴
د- ثبت تمدید اعتبار طرح.....	۳۸۴
ه- تغییرات در طرح ثبت شده و اعراض از آن.....	۳۸۵
۱- تغییرات.....	۳۸۵
۲- اعراض.....	۳۸۵
بخش یازدهم - اعتراض به رد تقاضای ثبت.....	۳۸۶
بخش دوازدهم - اعتراض به تقاضای ثبت طرح‌های صنعتی و درخواست ابطال طرح‌های ثبت شده.....	۳۸۷
بند یکم - تسلیم اعتراض نامه و منضمات آن.....	۳۸۷
بند دوم - بررسی اعتراض و تکمیل پرونده.....	۳۸۸
بند سوم - جریان پرونده و رسیدگی به اعتراض در کمیسیون مربوط.....	۳۸۸
الف - جریان پرونده و تبادل لوایح.....	۳۸۸
۱- تمکین به اعتراض.....	۳۸۹
۲- عدم تمکین نسبت به اعتراض.....	۳۸۹
ب- رسیدگی به اعتراض در کمیسیون.....	۳۸۹
ج- اعتراض به تصمیم کمیسیون و اقامه دعوی در دادگاه صالح.....	۳۸۹
بخش سیزدهم - آثار حقوقی طرح‌های صنعتی و ضمانت اجرای آن.....	۳۹۱
بند یکم - آثار حقوقی.....	۳۹۲
الف - بهره‌برداری انحصاری از طرح.....	۳۹۲
ب- واگذاری امتیاز طرح.....	۳۹۲
ج- انتقال قهری حق مالکیت طرح صنعتی.....	۳۹۴
د- اعطاء جواز بهره‌برداری از طرح ثبت شده.....	۳۹۵
۱- مدت قرارداد لیسانس.....	۳۹۶
۲- اقسام قرارداد لیسانس.....	۳۹۶
یک - لیسانس انحصاری.....	۳۹۶
دو- لیسانس غیر انحصاری.....	۳۹۶

۳۹۶.....	سه - لیسانس فردی.....
۳۹۷.....	۳ - تشریفات لیسانس یا واگذاری جواز بهره‌برداری از طرح.....
۳۹۷.....	یک - تنظیم قرارداد رسمی.....
۳۹۷.....	دو - ثبت قرارداد رسمی در دفتر ثبت مالکیت صنعتی.....
۳۹۷.....	سه - انتشار آگهی اجازه بهره‌برداری.....
۳۹۸.....	بند دوم - احترام حقوق ناشی از مالکیت طرح صنعتی ثبت شده.....
۳۹۸.....	بند سوم - حق تمدید اعتبار طرح صنعتی ثبت شده.....
۳۹۹.....	بند چهارم - حق دفاع از طرح ثبت شده در مقابل دعوی بطلان طرح.....
۴۰۱.....	بند پنجم - ضمانت اجرای حمایت از حقوق ناشی از طرح‌های صنعتی.....
۴۰۱.....	الف - ضمانت اجرای حقوقی.....
	۱- جلوگیری از تجاوز به حقوق ناشی از طرح صنعتی ثبت شده و رفع تجاوز.....
۴۰۲.....	
۴۰۳.....	۲ - جبران خسارات.....
۴۰۴.....	۳ - دستور موقت مبنی بر توقیف کالا و تأمین خواسته.....
۴۰۵.....	۴ - صدور حکم بر محکومیت ناقض حقوق ناشی از طرح صنعتی.....
۴۰۶.....	ب - ضمانت اجرای کیفری.....
۴۰۸.....	ج - دادگاه صلاحیت دار رسیدگی به امور مربوط به طرح‌های صنعتی.....
۴۱۳.....	د - تعارض قوانین در مورد طرح‌های صنعتی.....
۴۱۴.....	یک - حکومت.....
۴۱۴.....	دو - تخصیص.....
۴۱۴.....	سه - ورود.....
۴۱۵.....	گفتار هفتم - اختراعات.....
۴۱۵.....	بخش یکم - تعریف اختراع.....
۴۲۱.....	بخش دوم - انواع اختراع.....
۴۲۲.....	بند یکم: اختراعات تولید.....
۴۲۲.....	بند دوم - اختراع روش یا ابزار.....
۴۲۲.....	بند سوم - اختراع کاربردی.....

بند چهارم - اختراع ترکیبی یا مختلط.....	۴۲۳
بخش سوم - قلمرو اختراع.....	۴۲۴
بخش چهارم - خصوصیات و مشخصات اختراع.....	۴۳۴
بند یکم - جدید بودن اختراع.....	۴۳۶
الف - مفهوم سرزمین.....	۴۳۹
ب - مفهوم نسبی.....	۴۳۹
بند دوم - کاربرد صنعتی اختراع.....	۴۴۳
بخش پنجم - ثبت اختراع.....	۴۴۴
بند یکم - ثبت سرزمینی اختراع.....	۴۴۵
بند دوم - ثبت منطقه‌ای اختراع.....	۴۴۵
بند سوم - ثبت بین‌المللی اختراع.....	۴۴۷
بند چهارم - تشریفات ثبت اختراع.....	۴۴۹
الف - تنظیم و تسلیم اظهارنامه.....	۴۴۹
یک - اصلاح اظهارنامه.....	۴۵۶
دو - استرداد اظهارنامه.....	۴۵۷
ب - بررسی اظهارنامه و ثبت اختراع.....	۴۵۷
یک - بررسی اظهارنامه.....	۴۵۷
یکم - روش اعلامی یا بدون بررسی ماهوی.....	۴۵۸
دوم - روش بررسی ماهیتی.....	۴۵۹
حالت نخست - رد اظهارنامه.....	۴۶۲
حالت دوم - پذیرش اظهارنامه و ثبت اختراع و آگهی ثبت و صدور گواهی‌نامه اختراع.....	۴۶۴
یکم - پذیرش اظهارنامه.....	۴۶۴
دوم - ثبت اختراع.....	۴۶۴
سوم - آگهی ثبت اختراع و صدور گواهی‌نامه اختراع.....	۴۶۶
بند پنجم - اعتراض به تقاضای ثبت اختراع و ابطال گواهی‌نامه اختراع.....	۴۶۷
الف - اعتراض به تقاضای ثبت.....	۴۶۷

- ب - ابطال گواهی نامه اختراع..... ۴۶۹
- بند ششم - تغییرات در مورد اختراع ثبت شده..... ۴۷۲
- بند هفتم - حقوق ناشی از اختراع..... ۴۷۳
- الف - حقوق مادی..... ۴۷۴
- ب - حقوق معنوی..... ۴۷۴
- بند هشتم - صدور پروانه اجباری و بدون موافقت مالک اختراع..... ۴۸۰
- الف - پروانه اجباری به درخواست دولت..... ۴۸۰
- ب - پروانه اجباری غیردولتی در اختراعات پیوسته..... ۴۸۶
- ج - آثار حقوقی پروانه اجباری بهره‌برداری..... ۴۸۸
- ب - حقوق معنوی اختراع..... ۴۹۵
- یک - عدم محدودیت زمانی..... ۴۹۷
- دو - عدم قابلیت اسقاط و انتقال حقوق معنوی..... ۴۹۹
- سه - عدم محدودیت مکانی حقوق معنوی اختراع..... ۴۹۹
- بند نهم - صدور پروانه بهره‌برداری اختراع ثبت شده..... ۵۰۰
- الف - اختراعات غیرمرتبط با دستگاه یا دستگاه‌های مشخص..... ۵۰۰
- ب - اختراعات مرتبط با دستگاه یا دستگاه‌های مشخص..... ۵۰۱
- بخش ششم - طرق حمایت حقوق ناشی از اختراع در نظام حقوقی ایران و فرانسه..... ۵۰۳
- بند یکم - طرق حمایت حقوق اختراع، در نظام حقوقی ایران..... ۵۰۳
- الف - ضمانت اجرای حقوقی یا مدنی حمایت از اختراع..... ۵۰۳
- ۱ - اقامه دعوی ماهوی..... ۵۰۳
- ۲ - درخواست صدور دستور موقت..... ۵۰۶
- ب - ضمانت اجرای کیفری حمایت از حق اختراع..... ۵۰۹
- بند دوم - طرق حمایت حق اختراع در فرانسه..... ۵۱۱
- الف - ضمانت اجرای مدنی..... ۵۱۲
- ب - ضمانت اجرای کیفری..... ۵۱۵
- یک - عنصر مادی تقلید یا جعل موضوع اختراع..... ۵۱۶
- دو - عنصر قانونی..... ۵۱۷

سه - عنصر معنوی	۵۱۸
گفتار هشتم - اسرار صنعتی و تجاری	۵۲۰
بخش یکم - کلیات	۵۲۰
بخش دوم - تعاریف و مصادیق اسرار صنعتی و تجاری	۵۲۳
بند یکم - تعاریف	۵۲۳
الف - تعریف اسرار	۵۲۴
ب - تعریف صنعت و صنعتی	۵۲۴
ج - تعریف تجارت و تجاری	۵۲۴
بند دوم - مصادیق اسرار صنعتی و تجاری	۵۲۷
بخش سوم - طرق حمایت از اسرار صنعتی و تجاری	۵۲۹
بند یکم - ضمانت اجرای مدنی	۵۳۰
الف - اقامه دعوی ماهری	۵۳۱
۱- از طریق قرارداد و التزام به حفظ اسرار صنعتی و تجاری	۵۳۲
۲- توسل به قاعده امانت	۵۳۳
ب - دادرسی فوری یا دستور موقت	۵۳۸
بند دوم - ضمانت اجرای کیفری	۵۳۹
گفتار نهم - علائم و نشانه‌های جغرافیایی	۵۴۷
بخش یکم - کلیات	۵۴۸
بخش دوم - تعاریف	۵۵۰
بند یکم - تعریف نشانه جغرافیایی	۵۵۰
الف - معیار تشخیص کیفیت تولیدات و سایر خصوصیات کالا	۵۵۲
ب - قابلیت انتساب کالا یا محصولات به یک مبدأ جغرافیایی	۵۵۲
بند دوم - تعریف کالا	۵۵۴
الف - محصول طبیعی	۵۵۴
ب - محصول کشاورزی	۵۵۴
ج - صنایع دستی	۵۵۵
بند سوم - تولیدات صنعتی	۵۵۶

- بند چهارم - تعریف قانونی ایران از کنوانسیون پاریس در ارتباط با نشانه جغرافیایی. ۵۵۶
- بند پنجم - تعریف تولیدکننده. ۵۵۷
- بخش سوم - خصایص و فواید نشانه‌های جغرافیایی. ۵۵۷
- بند یکم - خصایص و ویژگی‌های نشانه‌های جغرافیایی. ۵۵۸
- الف - عدم تعلق به شخص یا مؤسسه خاص. ۵۵۸
- ب - محلی بودن نشانه جغرافیایی. ۵۵۹
- ج - غیرقابل انتقال بودن نشانه‌های جغرافیایی. ۵۵۹
- بند دوم - فواید نشانه‌های جغرافیایی. ۵۶۰
- الف - معرف مکان خاص تولید کالا و محصولات است. ۵۶۰
- ب - معرف کیفیت خاص کالاها و محصولات است. ۵۶۱
- ج - منبع مهم اطلاعات و وسیله تبلیغ محصول است. ۵۶۱
- د - قدرت تمایزبخشی بین محصولات. ۵۶۱
- هـ - معرف سنت، فرهنگ و سوابق تاریخی جوامع است. ۵۶۱
- و - سبب ارتقاء کیفیت کالا، توسعه و رشد اقتصادی است. ۵۶۲
- بخش چهارم - حمایت از نشانه‌های جغرافیایی. ۵۶۲
- بند یکم - حمایت ملی از نشانه جغرافیایی. ۵۶۳
- الف - ضمانت اجرای حقوقی. ۵۶۳
- ۱- شرایط اقامه دعوی: ۵۶۴
- ۲- اقامه‌کننده دعوی. ۵۶۴
- ۳- طرف دعوی. ۵۶۵
- ۴- موضوع یا خواسته دعوی. ۵۶۵
- یک - خواسته نخست جلوگیری از استفاده غیرقانونی نشانه جغرافیایی. ۵۶۵
- دو- خواسته دوم مطالبه ضرر و زیان. ۵۶۶
- ب - ضمانت اجرای کیفری. ۵۶۷
- ج - شرایط حمایت از نشانه‌های جغرافیایی در حقوق ایران. ۵۶۹
- بند دوم - حمایت بین‌المللی از نشانه‌های جغرافیایی. ۵۷۲
- الف - موافقتنامه‌های دو جانبه. ۵۷۳

ب - معاهدات چندجانبه و بین‌المللی.....	۵۷۴
بخش پنجم - ثبت نشانه‌های جغرافیایی در حقوق ایران.....	۵۸۳
بند یکم - تنظیم و تسلیم اظهارنامه.....	۵۸۴
الف - هر شخص حقیقی و همچنین گروههایی از این اشخاص که در مکان جغرافیایی مندرج در اظهارنامه به تولید کالای مذکور در آن مشغولند.....	۵۸۴
ب - هر مرجع صلاحیتدار در امر تولید، توزیع و سیاستگذاری کالای مورد ثبت.....	۵۸۴
بند دوم - مراحل ثبت اظهارنامه.....	۵۸۶
الف - بررسی اظهارنامه.....	۵۸۶
ب - پذیرش اظهارنامه و انتشار آگهی.....	۵۸۷
بند سوم - رد اظهارنامه و رد تقاضای ثبت نشانه جغرافیایی.....	۵۸۸
الف - رد اظهارنامه.....	۵۸۸
ب - رد تقاضای ثبت.....	۵۸۸
بند چهارم - اعتراض به ثبت.....	۵۸۸
الف - رسیدگی به اعتراض.....	۵۸۹
ب - ثبت نشانه جغرافیایی.....	۵۹۰
بند پنجم - ابطال و اصلاح ثبت نشانه جغرافیایی.....	۵۹۰
بند ششم - مرجع صالح رسیدگی.....	۵۹۱
بند هفتم - آگهی مربوط به ابطال یا اصلاح نشانه جغرافیایی.....	۵۹۱
بند هشتم - دستور موقت.....	۵۹۲
بند نهم - ابطال علائم تجاری گمراه‌کننده.....	۵۹۲
بند دهم - اخذ گواهی.....	۵۹۳
بند یازدهم - ضوابط و احکام مربوط به سابقه استفاده از نشانه جغرافیایی.....	۵۹۳

منابع و مأخذ..... ۵۹۷

فهرست نمایه..... ۶۰۱

پیش‌گفتار

کتاب حاضر که در واقع جلد دوم حقوق مالکیت فکری و معنوی است و موضوع آن، انواع حقوق ناشی از مالکیت صنعتی و تجاری و همچنین مسائل و مشکلات مربوط به آن است، با حقوق مالکیت معنوی یا مالکیت فکری که در جلد اول، مورد بررسی قرار گرفت و در سال ۱۳۸۶ به زیور چاپ آراسته شد، چندان بی‌ارتباط نیست. در جلد اول عنوان شد که حقوق مالکیت صنعتی، گرچه ریشه در آثار فکری و هنری یا مالکیت معنوی دارد، ولی بین این دو نوع مالکیت از جهات مختلف، تفاوت‌های اساسی وجود دارد.

خصوصیات مختلف هر یک از این مالکیت‌ها، سبب شده است تا هر کدام از این دو نوع مالکیت به طور جداگانه و در مجلدات علیحده‌ای تدوین و به دانشجویان عزیز و حقوق‌دانان محترم تقدیم گردد.

امروزه مالکیت صنعتی و مالکیت معنوی، با این که از نظر پیدایش و سیر تحول، سابقه و قدمت زیادی ندارد، با توجه به اهمیت و ارزش علمی و اقتصادی این گونه مالکیت‌ها، در کشورهای مختلف جهان، مخصوصاً کشورهای بزرگ صنعتی، چنان جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده که بررسی مطالب مسائل مربوط به آن از سایر موضوعات رشته حقوق مجزا گردیده و تحصیل و تدریس آن به صورت رشته خاص دانشگاهی درآمده است و در عمل نیز با توجه به نقش اساسی مالکیت صنعتی، در تجارت و فعالیتهای اقتصادی، تمامی کشورهای توسعه یافته، و حتی کشورهای در حال توسعه، به منظور حمایت از حقوق این گونه مالکیت‌ها، اقدام به وضع قوانین و مقررات خاصی کرده، قواعد کلی یا ضوابط عمومی را کافی و وافق به مقصود ندانسته‌اند.

رویه قضایی نیز در اکثر کشورها به منظور حل و فصل مسائل و مشکلات مربوط به این نوع مالکیت‌ها نقش ارزنده‌ای ایفا کرده‌اند.

با توجه به توسعه فعالیت‌های اقتصادی بین‌الدول و وابستگی‌های شدید مردم جهان به یکدیگر و تبدیل شدن کره پهناور زمین به دهکده‌ای کوچک، به علت گسترش تکنولوژی و فن اطلاع رسانی و برقراری سریع ارتباطات مادی و معنوی مردم سراسر جهان با همدیگر و مشکلات منطقه‌ای و جهانی ناشی از توسعه ارتباطات و فطری

بودن جلب منفعت و دفع ضرر، امروزه علاوه بر لزوم وجود مقررات ملی و سرزمینی، وجود مقررات بین‌المللی و برون مرزی، در جهت حفظ و حمایت حقوق صاحبان صنایع و فعالان اقتصادی کاملاً ضروری تشخیص داده شده است. و در همین راستا دولت‌ها و حکومت‌ها به مقاولات و معاهدات منطقه‌ای و بین‌المللی متوسل شده‌اند که در مقدمه و مباحث مختلف متن کتاب به این موضوعات پرداخته شده است.

در نظام حقوقی ایران، با توجه به مسائل و مشکلات ناشی از مالکیت صنعتی و با توجه به نیاز جامعه، وضع مقررات مربوط به حمایت از حقوق صاحبان مالکیت مزبور در ارجحیت قرار گرفت و در سال ۱۳۱۰ شمسی، قانون ثبت علائم و اختراعات، هرچند به‌طور ناقص، به تصویب رسید و حال آن‌که قوانین و مقررات مربوط به حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان در سال ۱۳۴۸ شمسی یعنی سی و هشت سال بعد، آن هم به‌صورت ناقص و مجمل، تصویب گردید و این همه فاصله یا تأخیر، حکایت از بی‌توجهی و یا عدم شناسایی حق مالکیت معنوی و فکری، داشته که متأسفانه این طرز تفکر و عدم شناسایی حق مالکیت معنوی، هنوز دامه دارد و تلاش متفکران و حقوق‌دانان نیز به نتیجه‌ای مطلوب نرسیده است. درحالی‌که دیگر کشورهای پیشرفته و متمدن جهان، در جهت حفظ و حمایت حقوق مالکیت ادبی و هنری، گام‌های بلندی برداشته‌اند، ما همچنان در بحر تحریر و سرگردانی غوطه وریم و از قافله‌ای که به سمت مقصد تعالی و رسیدن به کرامت انسانی در حرکت است، به شدت عقب مانده‌ایم که از شماعت آیندگان، مصون نخواهیم ماند. یعنی صدمات و لطمات وارده به ایران را بر ما نخواهند بخشید.

در نظام حقوقی ایران با وجود قانون مصوب ۱۳۱۰، حدود بیش از سه ربع قرن، در زمینه حمایت مالکیت صنعتی، اساساً توجه جدی به عمل نیامده و با این که موضوعات مربوط به مالکیت صنعتی از جمله موضوعات مهم حیاتی در قلمرو تحولات اقتصادی و فعالیت‌های بازرگانی و صنعتی است، اقدامات چندان مؤثری صورت نگرفته است، هر چند در سال ۱۳۸۶ قانونی تحت عنوان قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری، با ابهامات فراوان، به نحوی کاملاً شتاب‌زده به تصویب رسیده است که آن هم جنبه آزمایشی دارد.

جای تعجب باقی است که با وجود تصویب قانون اخیر، قوانین و آئین‌نامه‌های اجرایی قبلی به موجب ماده ۶۶ آن ملغی اعلام گردید ولی آئین‌نامه اجرایی قانون جدیدالتصویب سال ۱۳۸۶، در سال ۱۳۸۷ یعنی حدود یکسال بعد، تنظیم و به تصویب رسید که معلوم نیست این قانون بدون آئین‌نامه، چطور به مرحله اجرا درآمده و با متقاضیان و صاحبان حق، در زمینه ثبت اختراعات و طرح‌های صنعتی و یا علائم بازرگانی، از طرف مسئولان امر، چگونه رفتار شده است و چه حقوقی در این راستا تضییع گردیده و چه راه حلی در این زمینه پیدا شده است، که در مباحث مختلف کتاب به این موضوع پرداخته شده و نواقص قانون و آئین‌نامه اجرایی آن را نیز یادآور شده‌ایم.

در تألیف و تدوین کتاب حقوق مالکیت صنعتی که در واقع جلد دوم حقوق مالکیت معنوی است، به نکات اساسی زیر توجه شده است:

- ۱- تلاش لازم به عمل آمده تا موضوعات اساسی مالکیت صنعتی به صورتی علمی و منطقی دسته‌بندی شود.
- ۲- در تشریح موضوعات، حتی‌الامکان، برای درک آسان‌تر مطالب، ساده‌نویسی مراعات شده است.

- ۳- برای نشان دادن اهمیت و اعتبار مالکیت صنعتی و جای‌گاه ویژه آن در قلمرو رشته حقوق، به سوابق تاریخی پیدایش حق مالکیت صنعتی و تحولات بعدی و نتایج آن، توجه لازم مبذول گردیده است.

- ۴- در تدوین و تألیف کتاب، سعی شده است، بدواً مقررات و ضوابط موجود در نظام حقوقی ایران، مورد بررسی قرار گیرد و متعاقب آن، با توجه به جوان بودن و تازه یا جدید بودن مطالب این‌گونه مالکیت و نداشتن سابقه طولانی در نظام حقوق سنتی ایران و عدم شناسایی این نوع مالکیت در حقوق قدیمی اسلام و مورد توجه قرار نگرفتن مالکیت صنعتی در فقه و کتب فقهی، اعم از فقه امامیه و فقه اهل تسنن، به منظور روشن‌تر شدن مسائل مبهم این‌گونه مالکیت و رفع ابهامات موجود و برطرف ساختن کاستی‌ها، به بررسی ضوابط حاکم بر کشورهای مهم صنعتی، از جمله کشورهای آلمان، امریکا، انگلستان و فرانسه و همچنین به بررسی اصول معاهدات و

کنوانسیون‌های بین‌المللی، پرداخته شده و با ضوابط حاکم بر نظام حقوقی ایران مقایسه گردیده است.

۵- جایگاه و موقعیت ایران در ارتباط با اصول میثاق‌ها و کنوانسیون‌های بین‌المللی، در تدوین کتاب، مورد بررسی قرار گرفته و در پاره‌ای از موارد نیز توصیه‌هایی صورت گرفته که امید است مورد توجه قرار گیرد.

۶- نظر به این‌که در تحقق مالکیت صنعتی، آفرینه‌های فکری و هنری، نقش ارزنده و سازنده‌ای دارند و در بنیادی بودن افکار و اندیشه‌های ذهنی، در شکل‌گیری عوامل و عناصر مالکیت صنعتی تردیدی نیست، لذا ضمن بررسی موضوعات مالکیت صنعتی، به ضوابط حاکم بر مالکیت فکری و معنوی نیز در حد ضرورت توجه شده است.

۷- بررسی تفصیلی هر یک از موضوعات مالکیت صنعتی به علت گستردگی مطالب، نیاز به تألیف و تدوین مجلدات متعدد و جداگانه‌ای دارد ولی کتاب حاضر به منظور آگاهی و احاطه به اصول کلی موضوعات مختلف مالکیت صنعتی، تهیه و تدوین شده است که امید است آنچه منظور نظر مؤلف است، از مطالعه این کتاب تأمین شود و عیب و نقص این تألیف با یادآوری دانشجویان و حقوق‌دانان و اساتید بزرگوار، مرتفع گردد.

چون مالکیت صنعتی، ریشه در افکار و اندیشه‌های علمی و هنری دارد، با بیت زیر به این پیشگفتار پایان داده می‌شود.

علم و هنر دوای سرآفرینش است توفیق قرین ملتی که صاحب این فکر و منش است.

دکتر اسدالله امایی
تابستان سال ۱۳۹۰

به نام آنکه جان را فکرت آموخت چراغ دانش اندر دل برافروخت

فکرت و اندیشیدن از جمله نعمت‌ها و موهبت‌های فطری است، که به نوع بشر اعطا گردیده است.

انسان برای زیستن و بهتر زیستن، از بدو خلقت، که پیشینه آن بر ما معلوم نیست، تا کنون، با طبیعت و عوامل ناگوار طبیعی و غیر طبیعی در ستیز دائمی بوده و هست.

بشر زمانی برای زنده ماندن به غارها پناه برده و با پوست حیوانات و برگ درختان بدن خود را از گزند سرما و گرمای طاقت فرسا حفظ کرده و برای ادامه زندگی، از طریق شکار حیوانات و ماهی‌گیری با ابزار ساده امرای معاش می‌کرده است و سپس به رام کردن حیوانات و کشت و زرع با وسایل ابتدایی، روزگار می‌گذرانده است ولی ذهن خلاق انسان، هرگز از تلاش باز نمانده و دائم در تلاش است تا نیازهای مادی و معنوی خود را بهتر و بیشتر برآورده سازد. البته نیازهای انسان حدود و ثغور خاصی ندارد و هر روز نیاز وی بیشتر و متفاوت‌تر خواهد شد و در نتیجه برای برآوردن نیازهای خود باید به ابزار جدیدتر و پیچیده‌تری دست رسی پیدا کند و آن میسر نیست، مگر اینکه از طریق تفکر بیشتر، به خرد و تکنیک بهتری برسد و از اوهام و خرافه که آن نیز زائیده اندیشه او است، خود را برهاند و اسرار طبیعت را با دانش و تفکر صحیح و منطقی کشف و از آن به شکل معقول بهره بگیرد و در انتظار معجزه غیر منطقی نماند و خود را در مسیر اتفاقات، رها نسازد و از طریق نیروی تفکر دریابد که می‌تواند به جای استفاده از عوامل زود گذر و ناپایدار طبیعت، از نیروهای مطمئن تر و ابزار فنی ساخت و وسایل ابداعی خود در تولید محصولات مورد نیاز، استفاده کند.

اختراع ماشین‌های حمل و نقل و ماشین آلات تولید، امروزه جای نیروی حیوانات و انسان‌ها را گرفته و بر میزان تولید و ظرفیت و دقت در کیفیت و مرغوبیت محصولات صنعتی و کشاورزی افزوده است.

انسان هر روز در اثر بهره‌گیری از هوش و ذهن خلاق خود، به فنون و تکنیک‌های جدیدتری دست‌رسی پیدا می‌کند. راه‌های ارتباطی را آسان‌تر می‌کند. بر حوادث قهریه بیشتر و بهتر تسلط پیدا کرده و موفق به کشف اسرار محیرالعقولی می‌گردد. وسایل

حمل و نقل زمینی، دریایی و هوایی که قبلاً در مخیله وی نیز خطور نمی کرده، با تلاش فکری خود ساخته و می سازد تا بتواند به نیازها و خواسته های مختلف خود برسد و در اثر تکاپو در راه کسب دانش، به آنجا رسیده که امروزه توانسته است انرژی اتم را نیز مهار کرده و آن را در راه تولید و رفع نیازهای معاشی، درمانی و بهداشتی و اقتصادی به کار ببرد. البته امیدواریم که بشر از جاده عقل و خرد خارج نشده و کره زمین را با استفاده از این انرژی به تخریب نکشاند و یا به کلی آن را نابود نسازد.

ناگفته نماند که ذهن انسان حالت ایستائی ندارد و باید در انتظار شگفتی های بهتر و خلاقیت بیشتری نیز بود، تا در سایه اختراعات جدید بتوان راحت تر زندگی کرد. پدیده های فکری انسان را نمی توان از نظر سابقه تاریخی به دوران خاصی نسبت داد، بلکه بشر از همان زمان که پا به عرصه وجود نهاده، توانائی اندیشیدن را به همراه داشته ولی این قدرت یا تشعشعات مغزی او به شکل های مختلف و در جهات متفاوت در جریان قرار گرفته است. یعنی در عین حال که برای چگونگی ادامه حیات می اندیشیده، به امور طبیعت و ماورای طبیعت نیز فکر می کرده و در صدد کشف بسیاری از حقایق جهان، بوده هر چند بارها به بیراهه کشیده شده و در کشف حقیقت، اشتباهات بزرگی نیز مرتکب شده است ولی در این راه، یاس و ناامیدی به خود راه نداده و مسیر خود را همچنان می پیماید.

اگر درصدد یافتن پدیده های به نام علم یا دانش مستقل باشیم، نمی توان تاریخ مشخص و معینی را برای پیدایش هیچ علمی پیدا کرد و اصولاً کسی نمی تواند مدعی گردد که علم به وسیله چه کسی یا چه گروهی و در چه زمانی، یکباره پایه گذاری شده است.

اصولاً پیدایش هر رشته علمی، تدریجی و برخاسته از نیاز خاص آدمیان بوده است و این نیاز بوده که انسان را به تفکر و تلاش ذهنی واداشته است.

با این ترتیب می توان گفت، دستیابی به سرآغاز علم و تفکرات علمی و پیدایش مستقل یک علم کاری عبث خواهد بود. البته علوم انسانی نظیر علوم اقتصادی، اجتماعی و حقوق نیز از این موضوع مستثنی نخواهند بود. بنابراین مدارک مربوط به سوابق تاریخی وجود آنها ممکن است چندان دقیق نباشد.

از آنجائی که پدیده‌های فکری و آفرینش‌های ذهنی، پایه اصلی تحولات زندگی بشری است، باید مورد احترام و حمایت لازم و کافی قرار گیرد، تا انگیزه‌ای برای تلاش فکری بیشتر و بهتر متفکران و اندیشمندان باشد.

با هدف تشویق و ترغیب صاحبان اندیشه سازنده و خلاق، در جهان موضوع مالکیت فکری و صنعتی و حمایت از این نوع مالکیت، مطرح و در بسیاری از کشورها مورد حمایت قرار گرفته است.

امروزه حقوق ناشی از مالکیت فکری، که در واقع حقوق حاصل از آفرینش‌ها و خلاقیت‌های ذهنی و فکری است، در زمینه‌های گوناگون علمی، ادبی، هنری، صنعتی، کشاورزی و تجارتي آن چنان گسترش یافته که عملاً در تمامی سطوح زندگی انسان‌ها نفوذ کرده است و همین گستردگی، سبب و دلیل یا عامل موجه و محکم احساس اهمیت حمایت از حقوق مالکیت فکری و افزایش این حمایت گردیده است تا به ترویج پدیده‌های فکری کمک کند.

ارتباطات مادی و معنوی و مبادلات اقتصادی بین‌المللی، به علت نیازهای گوناگون انسان‌ها و نیاز کشورهای جهان به همدیگر و وابستگی فراوان بین آنها، در رفع مشکلات و احتیاجات مختلف دولت‌ها، باعث شده است که تقریباً از اوایل قرن نوزدهم، علاوه بر حمایت ملی حقوق مالکیت فکری، تلاش‌های بین‌المللی فراوانی برای حمایت برون مرزی و جهانی صورت گیرد و قراردادهای دو جانبه و چند جانبه متعددی بین دولت‌ها، منعقد گردد و ضوابط کلی جهانی بوجود آید تا دولت‌های عضو معاهدات بین‌المللی، متعهد گردند در جهت حمایت از حقوق مالکیت فکری و صنعتی اتباع اعضا، معاهدات در کشور خود، ضوابطی وضع و از حقوق اتباع دیگر کشورها پشتیبانی کنند.

افزایش تعداد کنوانسیون‌ها و معاهدات بین‌المللی و پراکندگی ضوابط در حوزه‌های مالکیت فکری و صنعتی و آثار حاصل از این پراکندگی، نیاز به مدیریت بین‌المللی پیدا کرد لذا امروزه اکثر معاهدات بین‌المللی، تحت نظارت و مدیریت سازمانی به نام سازمان جهانی مالکیت فکری قرار گرفته اند و کنوانسیونی که این مدیریت را به وجود آورده، کنوانسیون تأسیس سازمان جهانی مالکیت فکری یا کنوانسیون «wipo» نام دارد.^۱

این سازمان در واقع ادغام شده و تکامل یافته دو دفتر بین‌المللی پیش بینی شده در کنوانسیون‌های مورخ ۲۰ مارس ۱۸۸۳ مربوط به حمایت بین‌المللی مالکیت صنعتی و مورخ ۹ سپتامبر ۱۸۸۶ مربوط به مالکیت فکری و هنری است که مراحل مختلفی را گذرانده و در سال ۱۹۷۴ به یکی از سازمان‌های تخصصی سازمان ملل، تبدیل شده است.

سازمان جهانی مالکیت فکری دو هدف اساسی را تعقیب می‌کند.

هدف نخست آن عبارت از تقویت و ارتقای بنیان حمایت از حقوق مالکیت فکری و صنعتی، در سراسر جهان، از طریق جلب همکاری دولت‌ها و برقراری ارتباط و ایجاد همگونی با سایر سازمان‌های بین‌المللی است.

هدف دوم عبارت است از ایجاد رابطه و فراهم ساختن اسباب همکاری بین اتحادیه‌های ناشی از معاهدات بین‌المللی تحت نظارت و مدیریت سازمان واپو، که برای رسیدن به اهداف مذکور، علاوه بر انجام امور اداری، در راستای مدیریت و نظارت اتحادیه‌های تحت مدیریت خود، به امور زیر نیز می‌پردازد:

۱- فراهم کردن طرح‌هایی برای حمایت از حقوق مالکیت فکری و صنعتی و به مرحله اجرا در آوردن طرح‌های پیشنهادی، از طریق تشویق به انعقاد قراردادهای بین‌المللی.

۲- اجرای برنامه‌های اعطای کمک‌های فنی، حقوقی به کشورها، در زمینه حقوق مالکیت فکری و صنعتی.

۳- اقدامات لازم در زمینه طبقه بندی و یکسان سازی بین‌المللی، یا ایجاد معیارها و استانداردهای^۱ جهانی، از طریق همکاری بین دستگاه‌ها و مراجع مسئول حفاظت حقوق مالکیت صنعتی، در زمینه مستند سازی حق اختراع، علائم صنعتی و تجاری و همچنین طرح‌های صنعتی.

دولت‌هایی حق عضویت در سازمان جهانی مالکیت فکری دارند که عضو یکی از اتحادیه‌های معاهدات تحت نظارت واپو بوده یا دارای یکی از شرایط زیر باشند:

۱- عضو سازمان ملل متحد، یکی از سازمان‌های تخصصی سازمان ملل متحد یا آژانس بین‌المللی انرژی اتمی باشند.

۲- یکی از طرف‌های اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری باشند.

۳- از طرف مجمع عمومی وایپو برای الحاق به کنوانسیون وایپو دعوت شده باشند.
دولت‌هایی که عضو وایپو می‌شوند، هیچ تعهدی در مورد سایر معاهدات تحت نظارت وایپو ندارند.

الحاق به وایپو از طریق سپردن سند الحاق به کنوانسیون وایپو نزد مدیرکل این سازمان، در ژنو صورت می‌گیرد.

ایران به موجب ماده واحده مصوب ۱۳۸۰/۷/۴ مجلس و تأیید مورخ ۱۳۸۰/۸/۲۵ شورای نگهبان به قرارداد تأسیس سازمان جهانی مالکیت فکری «وایپو» ملحق شده است.

کتاب حاضر، مربوط است به حق مالکیت صنعتی، که موضوع آن، مانند حق مالکیت فکری، امتیازات غیر مالی است و با این که در امور اقتصادی و تجاری نقش اساسی دارد، با مالکیت مادی که موضوع آن اموال و اشیاء مادی و اجسام خارجی است کاملاً تفاوت دارد.

موضوعات و مطالب این کتاب که جلد دوم حقوق مالکیت فکری است، در شش فصل به شرح آتی مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت:

فصل نخست: کلیات

فصل دوم: مفهوم مالکیت صنعتی

فصل سوم: حمایت جهانی از حقوق مالکیت صنعتی

فصل چهارم: فواید مالکیت صنعتی و عقاید مختلف مربوط به آن

فصل پنجم: سازمان‌ها و تشکیلات مرتبط با مالکیت صنعتی

فصل ششم: انواع موضوعات مالکیت صنعتی، شامل نام تجاری و شرکت‌های

تجاری، تابلو، نشانی‌های اینترنتی، مارک، طرح‌های

صنعتی اختراعات، اسرار تجاری و نشانه‌های

جغرافیایی است که طی چند گفتار و مباحث جداگانه بررسی خواهد شد.